

LUBLANSKE NOVIZE

JANN. FRIDR. EGERJA,

Sabbota 13. d.

Profenza 1798.

Nro. 4.

Lublana

Ponedēlek vezher posno je pērsšel tekar is Gorize na General Komando v' Lublani, de vsa zesarfska vojska pod Feldzeigmastram Vallis grēde v' Torek na Benezhio. Na to je povele dano, de regimenti imajo sa nimi od tod iti, kateri so na Benedsko namēneni. Vurmsar Husarji so shli v' zhetertek pruti Gorizi, ti pridejo v' Verono, Legnago, iuu v' Rovigo na mejo pruti zisalpinski republiki. Regiment Thurn grēde jutri pruti Benēzhii, je v' Videm namēnen; danes je shel en avtman naprej, de bode narēdil kvarterje sa letā regiment. Kmetje

je

je inu gospoda so v' Benędkah veselji, do zafar-
ski pridejo; so franzosov inu nih poprejshne ter-
de gospofske siti. Kar je bilo nerodnih glav, so
v' zisalpinio is Benędek shle; inu svitli Zesar do-
dobi mirne inu dobrovolne Benęzhane v' oblast.

Rastadt 25. Grudna. Danes gostujejo fran-
zoski pooblasteni; zesarfki ministri Kobenzel,
Metternih, inu Lehrbah so sraven k' jedi po-
v'ableni; tudi dosti drugifh ministrovinu poslani-
kov sraven poklizanih.

9 Mainz Od mestafshe nizh ni svędit; franzosi svu-
naj stoje, notri so Darmstatarji. Kurfirst nepusti
Mainza vsęti, ampak pravi, de ta rezh se mo-
re per glihanji v' Rastadtu raslozhiti. Po tem je
en tekar is Rastadta pertękel v' Ashafenburg h'
Kurfirstu, de sbiralifhe v' Rastadtu pervoli fran-
zosam v' Mainz iti. Kurfirst je to nasnanje v'
Mainz poslal.

Pravio, de Mainz je franzosam dan 29. Grud-
na; franzosi so poslali eno posebno armado v'
Mainz pod generalam Hatry, katęra ima Mainz
posesti, inu vse dopolnit, kar je s' svitlim Zesar-
jam sglihano v' Campo Formido. General Bona-
parte pride v' Rastadt nasaj, de bode dognal mir
s' nemfkim kralestvam; potle pa ima it nad An-
glese. Bonaparte je tudi saref pershel nasaj v'
Rastadt 23. dan Grudna sjutra ob osmih.

Od Julia Zesarja zhasov so sovrashniki de-
vet inu tridesęet kratov poskusili v' Anglio zhes
morje stopit, inu samo shest krat niso mogli, tri
inu

inu trideset krat pa so bili srežhni; sa tega vo-
lo so sedaj anglesi v' fkerbi, de bi franzosam
nešlo po srežhi, ker mislio notri mahnit.

Eni puntarski Turki so se nabrali, inu gre-
do pruti Belim gradu; Pafha v' Belim gradi je
v' fkerbi, eni bojezhi so v' Semlin perbeshali.
Zefarski zhujejo na vse; desilih ni nobene ne-
varnosti od nafhe strane; ampak le eni Turki sa-
mi med seboj en pretep ishejo.

Dunej.

3. Profenza 1798. Na noviga leta dan je bi-
la per zefarskim dvori velika gala, inu srežhe
voshenje.

Nih zefarska Svitlost so sapovedali, de se
imajo zefarske grahine inu taiste, na katerih
shtiftenge leshe, al prodati, al v' shtant ne vezh
let dati.

Na Duneji je od Listagnoja do sedaj kuga
med mazhkami bila, shtir sto mazhk je konez v-
selo. Tudi se je ta kuga pokasala v' Koppenhag-
ni, Dresdni, inu Leipzig.

Lashko.

Sbiralishe zisalpinsko je osnanilo, de ozhe
fkerb imeti sa srežho vsih. Kiavenna, Valle
Telina, inu Bormio so lozhene od shvajza, inu
s' zisalpinio sdrushene. V' poprejshni Benedski
desheli Brescia je dosti tatvine inu poboja zhu-
tit;

tit; soldaska komisija je poslana, de ima te rezhi pregladat, inu mir med ljudstvam naredit.

Papesh je 24. Listagnoja na zisalpinze pisal, inu nih republiko sposnal. Zisalpinzam pa to ni sadošti, temuzh ozhejo vezh rezhi od Papesha imeti, inu pustę svojo vojsko dalaj v' Papeshovo deshelo dręti. Papesh je poslal natęgama eniga poslanika v' Majland na shesti dan Grudna, inu pisma na zisalpinskiga generala Dombrovski, de se bodo lepshi med seboj sastopili.

Franzosko.

Kader je Bonaparte v' Parisi pershel, inu k' visharjam iti otel, ga soldat ni posnal inu ni pustil notri, ker ni imel pisaniga perpushenja. Bonaparte mu je rekęl, de je snan s' visharjimi inu mu je ime povedal. Takrat je hitro soldat presentiral, inu saupil: sdrav bodi Bonaparte! Drugi dan si je pustil svoje popotno pismo podpisat.

Oba sbiralisha mu ozheta na zhast eno gostario naredit, ker bode en tavshent dva sto ljudi skupaj jedlo.

Pravio, de nekateri v' Parisi med seboj saroteni so otli generala Bonaparte inu pet Visharjov skrivaj vmoriti; ena shena ih je vundala; saroteni so sheno sadavili.

Osemnajst ljudi je v' jezho potęgnenih, kateri so otli franzose h' puntu napęlat v' desheli Vendée.

Anglia.

De je Portugal mir poterdil s' franzosam, ne zhe anglesam dobro dopasti; Kraljevi novizariji pravio naspruti, de je bolshi sa Anglio, nobeniga pomagavza imeti, ampak, de sama bode narbol frezhna v' vojski zhes franzose.

Portugal more sedaj angleske barke is svojih brodov isgnat, inu so she plazhali franzosam tri inu pol milliona krusadov gotoviga denarja, tudi poslali v' Paris dosti shlahtnih kamenov.

Take pergodbe inu sraven nove velike dazie delajo ludi v' Anglii nevolne. Ministram naprutni gospodje vpiejo zhes naklade; ministri se jim komaj branio. Gospod Fox je Kralu podal proshno, katęra je od shtir tavshent osem sto Irlandizov podpisana, de bi ministre odstabil, inu druge svolil; tudi de bi Parlament prenarędil.

Kral bode sam od svojiga dal k' vojski dva milliona goldinarjov. Dazie so v' Parlamenti vse pervolene.

Shvajz.

Shvajzarji delajo pogostim svetove med seboj; mislio nekatere postave prenaredit. Smiraj se ena rezh med njimi kuha, inu ravno tako meshajjo med seboj, kakor bi otili vse drugazhi preoberniti. Sreņje (Gemeinden) se posvetujejo, upiejo, inu se dostikrat sreņski mosh-

je pretępajo inu biejo. Shvajzarfko vishanje povabi vse Kantone, de naj se v' mešti Arau sberajo, inu svet naredę, kaj bo sturiti, de se hus do vreme odshene.

Timzhafi so franzosi en dober kof deshele Baselskiga shkofa podle vsęlj; vender oblubio, de nemislio vezh jemati, svunaj famo to, kar so dosedaj. Kanton Bern gerdo gięda, de so franzosi ta kof Shvajza pobrali.

Nemshko.

Od Prajsoviga Krala pishejo, de kader je uni dan kralovanje nastopil, ga je en ofemdesęt jęt star mosh fręzhal; mu v' roke sęgel, inu djal, „Ludje povfod pravio, de nih kralęva Svitlost bodo tako kralovali, kakor nash Kral Friz ta Veliki, kateri je s' vsakim rad govoril, naj bode bogat ali fromak.„ Kral mu odgovori: Saręf lubi starzhek! taka je moje m'fel, jef ozhem velikimu Fridrihu podoben biti. Kako je tebi ime? „Starez je povędal s'voje ime; mu da en bogat dar, inu rezhe, de ima le priditi, kader bo imęl potrebo, sakaj meni so vbogi ravno tako lubi, kakor bogati.

Lublana.

Je slifhat, de dosti franzosov gređę skusi Paderborn inu Münstera pruti Hanover, kateri slifhi Angleskimu Kralu; ga mislio vsęti. Drugi gređo pruti mešti Fulda. Na spodnim nemsh-

kim

kim se perpravljajo velike prebražhanja. Ako se Mainz s'lepo nepodá, so franžosi shugali silo persadjati.

En rojen Krajnz nedá miru, inu v' enim pišmi pišhe, de krajnski jesik je vbog, sato keď nekateri ljudje došti nemških besedi namesti krajskih govore-

Ako bi taka velala, bi nemzi bol pomankliv jesik imeli, kakor mi; sakaj nemzi vsaki dan eno veliko silo franžoskeh, latinskeh, inu lasthkeh besedi v' ustah nosio. Po želi Evropi je taka navada, de sošedje od sošedov besede bres prave potrebe jemlejo; al to je ena spazhena navada, inu v' bukvah nesme biti, temuzh bukve se morejo v' zhistim jesiki pišat,

Nesmemo tedaj pišat: fajn, falar, faler, fant, favd, ferfh, flafha, flika. furman; ampak: taneck, ali lep, ali vszhen, steber ali podpora pregrzhenje, mladenezh, guba, frovi ali przsn, ali hladni ali nov, stakleniza, saplata, vosnsk.

De pa slovęnski, latinski, nemški inu grękiski jesik so v' koreminah eden drugimu podobni; je snamine, de od ene matere is nekidanih zhafov pridejo; ne pa, de eden drugimu krađejo.

Sizer se bomo toshili, kdo je tat; inu bude narpręd prashanje, kdo bo sa sodnika mogel biti? sakaj slovęnski narod je trikrat tako veliki, kakor nemški; latinzi inu Gręki pa so pomerli.

Turnoviga regimenta tretji batallion grede od tod jutri u' nedelo, inu leibbattallion v' torek shestnajsti dan tiga meseca.

Vmerli so v' Lublani.

4. dan Profenza.
Gertrud Slavez, vedova 83. l. v' roshni gafi Nro. 53.
Maria Igel, kancelistova hzhi, 1. l. v' judovi gafi Nro. 29.
5. dan.
Gospodizhina Anna Hofman, 56. l. per S. Florianu N. 36.
Anton Supanzhizh, delovza sin, 8. l. na pifanah vratih Nro. 13.
7. dan.
Martin Rotar, delovez, 70. l. na predmestji Nro. 60.
8. dan.
Miza Bokavshka, zholnarska hzhi, 7. l. v' Ternovim Nro. 52.
-

Lizitiranje bode 22. Profenza v' Karniatovi hifhi pod Tranzho Nro. 178.

Terjavzi rankiga Lorenza Shuprovez mestniga oshirja naj se glaslo per mestni gosposki 22. Profenza po poldne.

Vermatova hifha na Polanah se bode lizitirala per mestni gosposki na rotavshi 29. Profenza popoldne; inu 31. Profenza popoldne Possovizova hifha na Lushi.

Terjavzi rankiga Expeditorja Jakob Debelak naj se glaslo per mestni hifhi 22. Profenza popoldne.

15. Profenza bode lizitirano vse forte shito, inu shaganze v' Bistri.